

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”,
Философски факултет, Катедра „Реторика”,
направление „Реторика в публичната комуникация”

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р **Теодора Петрова**

за дисертационния труд на Георги Налбантов
на тема „Медийната реторика на Луис Инасио Лула да Силва“,
за присъждане на образователната и научна степен „доктор” /по професионално
направление 2.3. Философия / еторика и публична комуникация/.

/научен ръководител: **проф. д.ф.н. Иванка Мавродијева/**

Представеният за защита дисертационен труд е посветен на **„Медийната реторика на бразилския президент Луис Инасио Лула да Силва“.**

Неговата актуалност е явна, научните приноси на дисертацията се състоят в нейната новост за медиазнанието, в която отсъства теоретична разработка, посветена на този проблем. Предмет на особено внимание от страна на докторанти са и медийните, комуникационни и политически изследвания.

Г-н Георги Налбантов е завършил португалска филология. Той познава добре езика и култура на Португалия и на част от Латинска Америка. В същото време той е журналист, експерт от практиката, и изследовател на медийните практики и комуникациите, вербални и невербални техники в реториката, политологията. Той изследва политическият имидж на Лула, неговия личен и политически инструментариум по време на предизборния период и по време на управлението му в Бразилия. Фокусът, който докторанта поставя, е също така и върху ролята на медиите за изграждане на публичния му образ. В случая неговото изследване е насочено към медийната реторика на Луис Инасио Лула да Силва /Luiz Inácio Lula da Silva/, 35-ия президент на Бразилия, управлявал страната от 2003 до 2010 г. Веднага ще подчертая иновативността на представения текст, тъй като в България медийната реторика на Лула не е изследвана или малко изследвана у нас. Оказва се, че през 2017 година Лула отново е във фокуса на общественото внимание с обвинение за корупция. Лула управлява страната от 2003 до 2010г. Този текст може би проектира най-точно както политическия модел, така и

предизборния инструментариум на Бразилия в предизборен период. Заедно с това той може да бъде сравняван с българските практики. Ясно е подчертано е, че Лула е проявление и на националните специфики и национална психология на Бразилия и на цялата Латинска Америка. Освен това могат да бъдат направени сравнения между двете страни: Бразилия и България.

Може би още тук е редно да кажа, че професионалната кариера и изследователските търсения на докторанта се развиват в три полета: медии и комуникации; реторика, вербална и невербална комуникация; политически практики и културни практики в Латинска Америка. Изследването, което ни е представено като дисертация със заглавие „Медийната реторика на Луис Инасио Лула да Силва“, обединява тези негови търсения. Изследването се развива в тези три полета. В текста, който е представен, са показани компетентност и професионална рефлексия към изследването на медийните материали с участието на президента Луис Инасио Лула да Силва. Смятам, че докторантът е развил изследването си успешно като е използвал интердисциплинарен подход в работата си. Смятам още, че опитът му като журналист и неговата професионална и творческа кариера подпомагат този успешен текст.

Допусканията в дисертацията са ”че Лула не се вписва в общоприетите и традиционни модели на политически оратор, че е феномен, съчетаващ природен талант, използва аргументи и невербална комуникация ” и че „ медиите имат принос в изграждането и поддържането на този образ” се оказват верни и добре обосновани. Според текста на разработката „образът на Лула има нещо непознато дотогава в бразилската политическа и медийна история”, „може да се говори за уникалността на медийната реторика на Лула, който не покрива хрестоматийните реторични канони за образован политик”. Предварителните допускания на докторанта се оправдават в заключението на дисертацията.

Дисертацията е структурирана композиционно много добре. Състои се от увод, 5 основни глави, като включва също така увод, заключение, библиография и приложения. Съдържанието на всяка една от главите е обособено в параграфи. Библиографията обхваща 152 източника, от които 69 на български език, 58 на португалски език и 25 на английски език. Приложенията включват списък на основните анализирани видеозаписи и онлайн представени речи на Лула, както и над 200 онлайн публикации. Текстът е с обем 187 страници, включващи приложенията и списъкът с литература.

Характеристика на дисертационния труд включва добре описани актуалност на проблема, обект, предмет, цел, задачи, методика на изследването. Изследването има ясно определена теза и хипотеза. Подчертаван и интердисциплинарността на изследването.

В Първа глава е направен теоретичен обзор, описани са термини от реториката, медийна реторика, взаимовръзката медии - политици, влиянието на речите на президента в медиите върху общественото мнение. В началото са проследени традициите на реториката в българската научна традиция, споменати са водещи световни изследователи и учени от Латинска Америка. Втора глава има обзорен и аналитичен характер. В нея са изведени спецификите на историческия контекст в Бразилия, потърсени са общите традиции на политическата действителност в Бразилия и Латинска Америка. Тук е направен анализ на бразилската медийна среда, на спецификата на бразилската медийна система, видовете медии в страната, на медийния, културния и социалния контекст в който се води предизборната борба на Лула. Всички тези изследване полета и тяхното пресичане са важни с оглед спецификата на дисертацията.

Следващите три глави са изследователски и в тях е направен анализ, като се установяват спецификите на поведението на Лула на езиково, реторично, аргументативно и езиково равнище. Трета глава „Политическа и кандидатпрезидентска реторика на Лула“ има приносни моменти и е посветена на анализиране на кандидатпрезидентската медийна реторика на Луис Инасио Лула да Силва. Фокусът е поставен върху кандидатпрезидентската медийна реторика на Лула. Анализиран е периода от началото на синдикалната му дейност, поредицата от кандидатпрезидентски кампании, до избирането му за държавен глава. Изследвани са характеристиките на медийната реторика на Лула, вербално и невербално равнище на речите му и на изявите му по телевизията. Анализът е през призмата на социалната и политическа действителност в страната. В Четвърта глава фокусът е върху президентската медийна реторика на Лула за период от двата мандата на управлението му като президент. Изследвани са характеристиките на неговия реторически стил на вербално и невербално равнище, както и особеностите на неговото красноречие. В Пета глава е акцентирано върху „постпрезидентската“ или „следпрезидентска“ реторика на Лула. Докторантът прави съпоставка между неговата кариера и тази на неговия наследник а Дилма Русеф. Един от изводите на докторанта е , че „ президентът Лула е рафиниран, той извървява пътя към

поста държавен глава на Бразилия и става популярен лидер в Латинска Америка. На вербално и невербално равнище той еволюира, покрива много от представите и стандартите за президент, но Лула съхранява и уникалния си облик и харизма”. Въз основа на анализа в Четвърта глава са направени следните изводи и обобщения. Едни от важните изводи, до които Георги Налбантов достига в дисертацията си са : „от гледна точка на политическа президентска и кандидатпрезидентска реторика има нещо изключително важно в проявлението ѝ у Луис Инасио Лула да Силва. Особеностите на неговата „политическа“ траектория са доста специфични и се откроява от това на останалите президенти в историята на Бразилия”, и че „ Лула се утвърждава като персонаж в съвременната бразилска политика... политическият и ораторският му имидж е изпълнен с митично и символично съдържание”. Един от важните изводи е „Лула се утвърждава като персонаж в съвременната бразилска политика. Също така в този дисертационен труд достигаме до извода, че политическият и ораторският му имидж е изпълнен с митично и символично съдържание”, както и, че не е идеализиран, но не е и схематизиран, също така негова особеност е, че той не е и компактен”.

Ясно са описани задачите в хода на изследването: да се създаде теоретична рамка на базата на критичен прочит на публикациите по темата на дисертацията, критичен дискурсивен анализ на практики в Бразилия, да се установят особеностите на медийната реторика на Лула като кандидат-президент, като президент и след това. Една от основните задачи е да се установят спецификите на поведението на Лула на невербално равнище, както и където е възможно да се констатират специфики на визуално равнище на базата на анализа на видеозаписи и онлайн представени речи на Лула, както и над 200 онлайн публикации. Коректно са описани приносните моменти в дисертацията на докторанта /обогатяване на категориално-понятийния апарат на реториката и в частност медийна реторика, проучени и описани са спецификите на медийната реторика на бразилския политик и президент Лула, установени са индивидуални и национални особености в медийното поведение на Лула и е създадена и приложена методика, в която са съчетани традиционни за реториката анализи с критически дискурсивен анализ, които могат да имат практико-приложен характер”.

Публикациите на докторанта са по темата на дисертацията – „Реторически и PR аспекти в преноса на популярност между двама президенти на Бразилия, или Лула и Дилма – ореол назаем“, „Особености на медийната реторика на бразилските президенти от 21.

век“, „Голямата манипулация“. Решителният телевизионен дебат – сблъсък за президент в Бразилия през 1989 година“, „Анализ на предизборната кампания в Бразилия през 2006 г. (преизбирането на Лула за президент).

Представената теоретична разработка е цялостно и завършено научно изследване, което задълбочено и в неговата пълнота разглежда въпроса за медийната реторика на Луис Инасио Лула да Силва Докторантът. Докторантът е успял правилно да се ориентира в многообхватната материя, да използва актуални и достоверни източници, както и да изведе своите тези на базата на анализа на огромен визуален материал, излъчен по телевизията и публикуван в интернет пространството. Съдържанието и начинът на изложение на проблематиката показват, че Георги Налбантов притежава необходимата ерудиция и задълбочени теоретични познания в областта на медиазнанието, политиката, обществените науки, както и способности за самостоятелни научни изследвания. Използваните от автора стил и език на писане свидетелстват за яснота на мисленето, точност и прецизност в изказа. Повествованието на научното съчинение се води с лекота и на професионален език. Положително може да бъде оценено описанието на практиките в Бразилия, да бъдат описани местните национални телевизионни програми и участието на Лула, да очертае теоретична рамка на базата на критичен прочит на публикациите по темата на дисертацията и да стигне той до посочените изводи. Оригинален научен принос има съществено практическо приложение на изводите от дисертацията.

При разработването на темата са допуснати и известни несъвършенства, които са основание да бъдат направени някои общи бележки и препоръки като известна опитателност на места.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид показаните задълбочени теоретични познания в областта на реториката, журналистиката, медийната теория, комуникациите, португалистиката и познанията му за процесите в Латинска Америка, наличните научни и научнопрактически приноси в дисертацията в областта на обществените комуникации, доказаните от страна на докторанта способности за самостоятелни изследвания, много доброто научно ниво на представения дисертационен труд на Георги Налбантов, както и останалите му публикации в областта на реториката и медиите, предлагам на

уважаемите членове на Научното жури, назначени със Заповед РД38.131/21.02.2017 на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски” и съществуващите разпоредби на ЗРАСБ степени и научните звания да присъдят Георги Налбантов научната и образователна степен “доктор” по професионално направление 2.3. Философия/ Реторика и публична комуникация/.

София, 25. 03. 2017 г.

Доц. д-р Теодора Петрова